

DÉPOT LÉGAL

Số 224 NĂM THỨ BA NGÀY 17 THÁNG 8 NĂM KỶ TÝ TỰ NGÀY THỨ BÂY 19 OCTOBRE 1929

MŪ SŪ 5 XU

GIÁ BẢN	
ĐƠN PHẨM	PHÒNG KHẨU
Giá năm, 1929	1.50
Giá tháng 2, 1930	4.00
Giá tháng 1, 1931	2.00

Mua báo phải trả tiền trước.
Tin tức - Thông tin - Khoa học
Hàng - Phẩm - Kỹ thuật - Khoa học
Việc riêng của thương nghiệp trước.

ĐĂNG KÝ
HỘ KHẨU - TƯỚC KHẨU
TINH ĐIỀU PHẨM

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

TẤU TƯA XUẤT BẢN HAI KỲ THỨ BA THÁNG BÂY

ĐĂNG KÝ
HỘ KHẨU - TƯỚC KHẨU
TINH ĐIỀU PHẨM

Lời nói thường
và làm thường, có
dung-nuôi có thể biết
được mà người hiền
trí làm cũng không
biết.

(Tranh-dung)

VÌ SAO MÀ NGƯỜI BỎI PHẢI CẦN CÓ THƯỜNG THỨC ?

Thường thức là gì? tức là những điều thông thường, ai ai cũng có thể biết, mà cũng cần phải biết. Đối với thế giới, có thường thức trong thế giới, đối với quốc gia và dân tộc, có thường thức trong quốc gia, dân tộc, cho đến một đoàn thể một nghề nghiệp, về phần cá nhân, cũng đều có những điều thường thức cần yếu đó cả. Đã gọi là thường thức, tức không phải là tài cao học rộng, việc là công to, như những việc đại thánh đại hiền, cũng các nhà chuyên môn kia, mà chỉ là công việc lầm thường, những người trung nhân ai cũng làm được. Những việc phi thường vượt ra ngoài vòng thường thức, thì những bậc xuất chúng mới làm được, mà những bậc người ấy, trăm ngàn người mới có một, nên không buộc những hạng thông thường làm theo như thế; song muôn làm được những bậc phi thường đó, cũng phải trải qua con đường thường thức mà sau mới tiến lên. Còn nói về lỗi phô thông, không có thường thức, thi ở trong một nước không thành ra người có tư cách quốc dân, mà nói về cá nhân, cũng chưa thành một người vậy.

Thường thức cần yếu như thế, song có một điều mà chúng ta cần phải suy xét:

Lấy cái gì làm phân lượng cùng giới bạn mà định rằng người nào phải biết ngay ấy tức là thường thức? Câu hỏi ấy đầu cho những nhà học vấn lịch duyệt đến đâu, cũng không lập ra qui trình, đặt ra luật phép mà họa định cho phân minh được. Vì như nói trái đất xoay, dùng điện truyền tin tức v.v. ở dưới xưa thi đầu cho hiền triết cũng không tin, mà người phát minh cái thuyết đó, tức là bậc đại học vấn, mà ngày nay đã thành ra thường thức. Lại như nói rái quỷ, nói việc nhân dân tham dự chính trị, cùng những nghị hội hiến pháp v.v. & các nước văn minh, dân bà trẻ con cũng đã thường nghe, cho là điều thường thức, mà ở nước ta thi nhiều người lão nhõ cựu quan, cho là việc lạ. Không những thế mà thôi, những điều thường thức của nhà nông làng mạc súc, thi người thường mài xem như không quen, những điều thường thức ở nhà công xã không thường, thi phải là mấy người biết. Thường thức thật là đơn giản mà

trong lâm đều phức tạp như thế, vậy thi làm người mà muốn có thường thức, không phải mènh mông mà không biết dựa vào đâu hay sao? Cội dời là cuộc tiến hóa mà việc người vẫn thay đổi luân, nói giới hạn thường thức, là không thể ngăn bờ cảm mực mà rạch đường cho cỏ như định được; song theo hoàn cảnh xã-hội của mình, tai nghe mắt thấy, trước truyền sau nói, hoặc là đều sẵn có của ông cha mình, hoặc là những điều từ ngoài mà truyền bá sang; đầu cho phiền phức thế nào, hể đã tiếp xúc đến não minh thi tự nhiên sẽ xem như thường thức. Đã có điều thường thức thông hành trong xã-hội thi những điều cần yếu tự nhiên buộc minh phải biết. Giả như cách gởi thư, cách gởi mandat, cách dồn phiếu bảo cử, cùng những lời đọc báo, rao, hàng ngày nay xứ la dâ thành đều thông thường, nếu làm người dân ở xứ la ngày nay mà không biết những điều trên, thi túc là không có thường thức. Suy ra về sinh trường học, kinh tế, kiến trúc, cho đến những việc chánh trị, cũng đều có sự cần như thế. Nói tóm thi đối với thế giới, có cái thường thức công cộng trong thế giới, ở trong một nước có thường thức công cộng trong một nước, mà riêng ra từng nghề nghiệp, từng chức vụ, lại có thường thức đặc biệt trong chức vụ, cùng nghề nghiệp ấy. Lấy những điều thường thức đặc biệt của mỗi người mà dung hòa với thường thức công cộng trong một nước, trong thế giới, đó chính là cái phiếu chuẩn trình hạn về một thường thức của một người dân ngày nay vậy.

Bởi vậy cho nên người mà không có thường thức thi không tự lập được; nhom bao nhiêu những người không đủ thường thức mà làm ra một cái doan thê gi thi cái doan thê đó sẽ ra thê nào, không nói cũng biết; chưa nói gì đến việc nước là việc to lớn kia.

Thường thức! thường thức! Xin đồng-bảo ta đừng cho là việc thường thức, mà ở nước ta thi nhiều người lão nhõ cựu quan, cho là việc lạ. Không những thế mà thôi, những điều thường thức của nhà nông làng mạc

VÂN-VÂN

Biết người

(Lấy bài chủ đầu làm đề)

1. — Biết người là việc để how không?

Xem trước đó sau phái kỷ công. Trước rủi ro nhân thân đã là; Ngày bay càng thấy mặt trăng trong. Vang cao lùi kia nung thêm tưởi. Sen sach bần đầu nhuộm được lông. Ngâm cài phun người kia những kí. Rõ ràng là tôi khen khoe công.

2. — Công kia người đã biết cho

Ngoài vỏ vanh vang gầm cảng thép. Một năm cũng chung cồn đất mực. Ngày thu chờ bão trời trời sưa. Khi may chưa để bồ khi rủi. Ké ghét thời dành có kí ưa.

Mấy vòi bắt bình trắng cũng ngán l

Có kí phia nham qua an đưa (1).

3. — Lòng cục vỉn trai khái-qua. Nuốt vòi thi đáng nhả không ra. Cát da có lúc chờ thần cây.

Chưa vắng nào ai cung phai nhá. Rõ thất thợ may da bót gié.

Mấy khí phủ thủy lại thường gá. Cho hay bạc trắng đèn lòng thê.

Người thắng nào ai có sợ ma. (2)

Hà hứ Nhán

(1) Tục ngữ là: Qua ẩn đưa bài có phai nham (2) Bài sau toàn dùng câu tục ngữ là.

THƯỜNG THỨC

THI-LỆ LẬP CÔNG-TY

THƯƠNG-MẠI

Vô hạn công ty và lưỡng hiệp công ty

Trong điểm danh. — Trong điểm danh phải có tên iết cũ mấy người trong công ty, hay là tên một người và thêm chữ công ty theo sau. Ví dụ: « Nguyễn Văn Hát, Trần Hữu Mắc, Phan Văn Chi », hay là « Nguyễn Văn Bút công ty ». Không được phép để tên mấy người ngoài hối.

Điểm danh của lưỡng hiệp công ty phải lấy tên, một hay hai người commanditaires rồi cũng thêm chữ công ty theo sau. Mấy người commanditaires không được có tên trong Điểm-danh.

Chiếu bài là một hiệu thường, hry để sau điểm danh. Chiếu bài muôn đặt gi宗旨 được, tùy theo công việc buôn, bán của công ty mà đặt. Ví dụ: « Hồi buôn thô hóa ở Trung kỳ, hội xuất cảng nhập cảng ở Đông dương v.v..

Khi hội giải tán, bất kỳ vi có gì, thi điểm danh mất, chờ chiếu bài sau còn, mà có thể bắn lái cho người khác hay cho công ty khác.

Tư bản của công ty. — Nhiều người sang lập công ty phải định tư bản sao cho dù làm những công việc điều lệ đã định. Nếu vốn li quá, thi công việc sẽ bị hoa hao; nếu công ty phải đi vay mà làm việc, thi bị lôi nhiều e o các chủ cho vay ngày sau. Nếu vốn nhiều quá, thi tiền đk rõ ràng; nếu tiền không đủ, thi không có thường thức.

Chung ván. — Mỗi người muôn vào hối phải góp một phần, ít nhiều tùy sức mình, không cần phải góp đồng nhau, hoặc góp một số tiền, hoặc một số nhà, hoặc các máy mà công ty có thể dùng được, hoặc một biện buôn.

Đối người Quản lý và hàn chire vụ người Quản lý. — Thường thường trong vô hạn công

ty, nếu điều lệ không dự định trước, thi tất cả các người trong hối làm Quản lý. Song những người ấy có quyền chọn một bài người ra thay một làm Quản lý nhưng phải thông nom những việc của mấy người ấy làm. Trong trường hiệp công ty, thi mấy người commanditaires quản lý việc công ty. Nếu số commanditaires đông quá, thi lựa một bài người lên làm Quản lý, còn mấy người commanditaires kia và mấy người commanditaires phải ở ngoài xem xét việc làm của mấy người đó. Nhưng người commanditaires không có quyền dự vào việc quản lý công ty, chỉ ở ngoài kia.

Điều làm của mấy người Quản lý thôi. Các người trong công ty cũng có quyền chọn một người ngoài vào làm Quản lý, song không được phép để tên người ấy trong điều danh của công ty.

Những viên quản lý cũ lên, trong khi hội vừa thành lập thi có tên trong điều lệ và phải iết cả các bài viên ứng thuận cũ mới được; còn những quản lý cũ tên sau khi bài thành lập, thi không có tên trong điều lệ, và chỉ một số những bài viên cũ tên là được.

Nếu người quản lý là một người

hội viên và có tên trong điều lệ, thi chỉ tên an thường mãi có quyền bài chức vụ; muôn bài chức phải có chứng cứ đích xác mới được.

Nếu người quản lý tuy có tên trong

điều lệ mà không phải là một bài

vien, thi tất cả các bài viên có

quyền bài chức. Còn người quản lý không đứng tên trong điều lệ, dầu là một bài viên hay là một người ngoài, một phần đóng bài viên có

thể bài chức được.

P. T.

(Còn nữa)

— Thế ra, ngài kiêng cái tên gọi mà không xép dấu cái thiệt hại. Tôi xin kể qua cho ngài nghe:

Xử một vụ kiện, hoặc lo một việc gì cho ai, lấy tiền trước mà làm không zong việc, cũng không trả tiền lại, không phải là gai-sao? Mua hàng hóa, hoặc mua vật này vật khác của người ta, đầu tiên trả tiền, lần sau rồi trả lý mà không trả, không phải gai-sao? Đặt nhà ta là đây này dò kia hoặc dâng Quảng cáo v.v., trả được một lì, còn trả dòi thời mài, đòi hỏi mà không trả, không phải là gai-sao?

Không, đó là người ta triển chở pái gai đầu? (mấy câu ấy chép nhôm vỉ bắc tản nhán vật kia nên bắc cái).

Cũng có người không trả mà không triển nứa thi gọi thế nào?

Đó là chưa trả và không chịu trả, chưa phải là gai.

Vậy thời đợi lâu nǎo? Và không chịu trả với gai, có khác gì không?

Đợi lâu nǎo tên xái cờ thua nhiều sẽ trả hoặc bò dòi riết, hoặc trả dòi mà phai đại bại. Phái Việt Quốc, nếu chiến thắng mà lên cháp chính thi vị tất dâ « bại » dâ « hơ phái Tường, song bây giờ du luận phò thông cũng ông trù cho Việt Quốc: dòi ấy không có gì là, chẳng qua vì cái lóng công - phản đối với Tường bàng bột quá chừng mà ra đó thôi.

Phái Việt Quốc bị dâ - chíết, thô Tường mạnh thêm; nhưng Tường dâ là kẻ quắc thù, ngồi trên « ngai vàng mới mài », thà giọng « Trầm từ quốc gia » mà miệt thị nhân dân làm than khổ khôn khéo, thi quyết rắng dìu vị ấy không thể an nhiên mà hưởng - thụ được. Cuộc đảo Tường Việt Quốc thất bại, Tường rung gối mừng thầm; biết đâu không khí phản Tường ngày càng bành trướng và p ạm - vi phản Tường ngày càng kheo dai.

Ngay sau khi Lý, Bạch, Hoàng ba dâ, ở đây bắt phải sinh Phùng Diêm liên hiệp, mục đích là đối phó cùng Tường. Cái chi hùng dâ của Tường rất tham bạc, Tường vẫn ôm cái hy vọng lợi dụng Diêm để đánh Phùng; Phùng dâ lì xì trả lại bức Diêm p ải nhượng - bộ. Chính vì vậy mà Phùng cùng Diêm mới kết hợp công thủ đồng-minh để mưu kế ly lừa. Tháng trước, bao giờ dâng thi rằng Phùng Diêm là chử hội ngã phản Tường & Thái-Nguyễn, có đại biểu Chu - bồi-Bắc, Trương-phai-Khuê, Đường sinh-Trí. v.v.... đến tham dự, bàn về cách phục chế họ Tường. Hội-nghị định rằng trong cuộc thảo Tường lấy P ống-ngoè-Tường Diêm tích Sơn và Tây Bắc quản làm chủ thà, và nghị định động binh theo sáu đường: đường thứ nhất có Phùng, thứ nhì Diêm, thứ ba Tường, thứ tư Chu, thứ năm Đường, thứ sáu quân Quảng-tây. Đến thời gian nhứt định, sáu mặt Jóng viên, quân Ngạc tây theo Tường giang kèo xuồng, có Chu-bồi-Bắc ô thuong du Kim-lăng trù iye, như vậy chiếm lấy thủ đô thật không khó hơn trả bàn tay.

Tường-giúi-Thach biết được, bắt sáu đường phương kẽ mà dâ phai kế hoạch sáu đường. Bắt đầu diều di Chu và Kinh; kẽ dâ phai Lô-dêch-Binh lén Giang-tây, Tường-sinh-Vân, Chân-thiên-Lương, Lưu-Ký là những tướng tám phúc của Tường lên đóng quân ở miền lân cận Ngạc tây dâ bao vi Tường.

(Xem tiếp qua trang nà cùa sau)

NHÂN-DÂN

CÂU CHUYỆN CÂU GẶT

Ở Jang Du - đảng, gần xóm Bô-ba, có một cậu Công-tử con nhà già bà, song vì chơi bời dâng, sống trong ngâk cờ bạc, thường thường dâm náo, song nào cũng có câu. Nhiều bài không dâng được thi cũng thường phò bầy cho an em rõ vì lè gi. Gần đây bắn bao có lèp được nhiều thử bài không dâng bài lái, râu ngay quâ không nhớ được, hoặc không nhận được. Vậy già náo có bài về việc ấy thi xin chịu phiên gởi luôn cái cáo theo. Như vậy bắn bao mới có thể trả lời minh bạch.

B.B.

MANDATS CỦA AI??

Bản báo có lèp được 4 chí mandat số 288801 & Vinh ngày 18-9-29, số 089776 & Bông - son ngày 7-5-29, số 100061 & Tam-ký ngày 19-6-29, và số 281257 & Quang-Nghi ngày 9-10-29 mà không có tên người gởi.

— Anh nói cái gì? Đó là người danh giá, ai lại dại gi ruote lèp?

— Anh nói cái gì? Đó là người danh giá, ai lại dại gi ruote lèp?

Tiếng-Dân

